



nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW, SOCW

Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs

Van

[Redacted]

Datum

14 november 2025

Referentie

53977183

Bijlagen

Reactie vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap over initiatiefnota Lezen voor je leven

Aanleiding

Op 3 juli 2025 heeft de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan MOCW en u verzocht een kabinetsreactie te geven op de initiatiefnota van de leden Rooderkerk en Vijlbrief (beide D66) over 'Lezen voor je leven'. U ondertekent deze brief mede namens de minister van OCW.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u in te stemmen met de bijgevoegde reactie door deze te ondertekenen.

Kernpunten

- In de initiatiefnota worden twintig voorstellen gedaan over voornamelijk het bevorderen van het lees- en schrijfonderwijs en verbeteren van de basisvaardigheden van jongeren en volwassenen in Nederland. In de reactie gaat u kort op de belangrijkste voorstellen in. De voorstellen zijn verdeeld in vijf thema's: onderwijs en toetsing; leraren en schoolteams; schoolboeken en bibliotheken; publieke infrastructuur en laaggeletterdheid; en overheidscommunicatie en digitale toegankelijkheid.
- Voor de reactie op thema 5, 'overheidscommunicatie en digitale toegankelijkheid', is input vanuit het ministerie van BZK gekomen. Dit is tot en met het betreffende MT-lid geaccordeerd. BZK tekent niet met de brief mee.
- In de reactie benadrukt u dat er niet alleen bij de overheid, maar ook in de politiek en het onderwijsveld een groot gedeeld urgentiebesef is ten aanzien van de dalende leesvaardigheid en leesmotivatie onder kinderen en jongeren en laaggeletterdheid onder volwassenen. U zet zich in voor een sterke, integrale meerjarige aanpak voor de verbetering van de basisvaardigheden en u wilt zorgen dat alle leerlingen voldoende geletterd zijn.
- Bij vrijwel alle beslispunten kunt u verwijzen naar lopend beleid of wordt er onderzoek naar gedaan. Ook geeft u aan dat het hebben van een taalhuis bij de gemeente ligt, net als de aanstelling van academisch geschoolde leraren bij de scholen zelf. Alhoewel u het belang onderschrijft, geeft u dus aan dat deze verantwoordelijkheden niet bij OCW liggen.
- De initiatiefnemers pleiten voor middelen voor schoolontwikkeling in teamverband. Hier is niet in voorzien in de begroting.

Financiële consequenties

In deze kabinetsreactie worden geen financiële toezeggingen gedaan. Wel wordt er met de maatregelen die we in lijn met deze initiatiefnota al nemen fors geïnvesteerd. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan maatregelen uit de initiatiefnota waar niet in mee wordt gegaan.

Maatregelen die we al uitvoeren met aanzienlijke financiële inzet

- Masterplan basisvaardigheden: de totale investering in het masterplan is € 630 miljoen.
- Nationale Aanpak Professionalisering Leraren: hiervoor is € 73,1 miljoen aan NGF-middelen toegekend en € 86,5 miljoen voorwaardelijk toegekend.
- Impuls Open Leermateriaal: hiervoor is € 40,0 miljoen aan NGF-middelen toegekend en € 38,0 miljoen voorwaardelijk toegekend.
- De Bibliotheek op school (dBos): hiervoor wordt de komende jaren toegroeid naar een structurele investering van € 50 miljoen per jaar vanaf 2028 (dit is op dit moment € 25 miljoen per jaar).

Maatregelen waar niet in mee wordt gegaan

- Schoolontwikkeling in teamverband: het voorstel in de initiatiefnota (40 dagen per 8 fte) kost ca. € 234 miljoen voor po en € 161 miljoen voor vo. Dit is opgenomen in de brief.
- Kleinere klassen: Omdat in de initiatiefnota geen concreet voorstel is opgenomen, wordt hier geen bedrag genoemd en wordt vooral gewezen op de verantwoordelijkheid van scholen. In april 2025 hebben we wel ambtelijke ondersteuning verleend aan D66 voor een vergelijkbare vraag met een specifiek voorstel:
 - o Om basisscholen met een positieve achterstandsscore te bekostigen voor gemiddeld 21 leerlingen per klas is ca. € 267 miljoen extra nodig. Voor maximaal 21 leerlingen is dat € 1,3 miljard. Dit is exclusief kosten voor extra onderwijshuisvesting.
 - o Voor vo-scholen kunnen we geen berekening maken. Dit omdat in het vo de klassengrootte sterk varieert per vak en onderwijssoort.

Politieke context

Op maandag 18 augustus hebben verschillende media aandacht gehad voor het voorstel van D66 en SP voor kleinere klassen. Dit onderwerp speelt al langer, maar Beckerman (SP) en Rooderkerk (D66) wilden toen de scholen weer begonnen, de thematiek rond de klassengrootte weer opnieuw onder de aandacht brengen. Onduidelijk is nog wat het voorstel concreet behelst. In het nieuwsbericht ging het om klassen van 21 leerlingen op scholen waar de onderwijsachterstanden het grootst zijn en vmbo-scholen. Hiervoor willen de partijen een kleineklassenfonds van 600 miljoen euro.